

จดหมายเปิดผนึก
เครือข่ายฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
15 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2559

เรื่อง ข้อเสนอการบัญญัติสิทธิประชาชนและชุมชนในด้านทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสุขภาพใน
ร่างรัฐธรรมนูญ

เรียน ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (นายมีชัย ฤชุพันธุ์)

เครือข่ายฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (คฟส.) อันประกอบด้วยองค์กรประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ ข้าราชการ (ดังรายชื่อแนบท้ายจดหมาย) ที่ร่วมขับเคลื่อนสิทธิประชาชนและสิทธิชุมชนต่อทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาต่อเนื่อง ได้ศึกษา ร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) อย่างถี่ถ้วน มีความวิตกว่า ร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่นำไปสู่การสร้างประชาธิปไตยที่อำนาจเป็นของประชาชนดังที่บัญญัติไว้ เพราะโครงสร้างของร่างรัฐธรรมนูญทั้งหมดถูกออกแบบเพื่อให้เกิดระบบรัฐราชการรวมศูนย์อำนาจ ปิดกั้นสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชนทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมเห็นได้จาก การไม่บัญญัติหลักเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้ชัดเจน การกำหนดหน้าที่ของรัฐที่ไม่มีฐานสิทธิประชาชนรองรับ การไม่กำหนดเรื่องการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้ชัดเจน นายกรัฐมนตรีอาจไม่ต้องมาจากการเลือกตั้ง สมาชิกวุฒิสภาไม่มาจากการเลือกตั้ง การสร้างระบบเลือกตั้งที่บิดเบือนความต้องการในการเลือก สส.เขต สส.พรรค การไม่กำหนดแนวทางและเครื่องมือที่มีหลักประกันในการมีส่วนร่วมของประชาชน และการสร้างองค์กรอิสระ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ ที่มีอำนาจล้นเกิน ขาดการถ่วงดุลจากประชาชนและสถาบันการเมืองอื่นๆ

กล่าวโดยเฉพาะเรื่องสิทธิประชาชน และสิทธิชุมชนต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และการพัฒนานั้น ได้มีการบัญญัติไว้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่รัฐธรรมนูญปี 2540 และปี 2550 แต่กลับไม่ปรากฏชัดในร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าว ทั้งการยอมรับสิทธิชุมชนต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพโดยผู้ไม่มีส่วนได้เสีย การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน การมีองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพมาให้ความเห็น และการให้สิทธิประชาชนฟ้องร้องรัฐเพื่อให้ดำเนินการ ทั้งหมดนี้หายไปสิ้น เหลือแต่เพียงหน้าที่รัฐอย่างกว้างๆ ในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์ ไม่มีเครื่องมือคุ้มครองสิทธิ

การหายไปของหลักสิทธิประชาชนและสิทธิชุมชนเป็นปัญหาอย่างยิ่ง เพราะ 1) สิทธิชุมชน ที่เข้มแข็งเป็นกลไกฐานรากที่ตรวจสอบ ถ่วงดุล ในการป้องกันทุจริต คอร์รัปชั่น 2) สิทธิชุมชน คือ ประชาธิปไตยทางตรงเพื่อจุดเริ่มและเติมเต็มช่องว่างของประชาธิปไตยระบบตัวแทน 3) สิทธิชุมชน คือ จุดเริ่มต้นของเศรษฐกิจฐานราก 4) และทรัพยากรธรรมชาติ เป็นสมบัติของชาติ คนไทยทุกคน ดังนั้นประชาชน และชุมชนจึงต้องมีสิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อให้เกิดสุขภาพที่ดี

แม้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) จะได้ชี้แจงต่อสาธารณะว่า การกำหนดหน้าที่ของรัฐแทนสิทธิประชาชนจะส่งผลให้เกิดการบังคับใช้มากกว่า และได้สอดแทรกสิทธิชุมชนในหมวดหน้าที่รัฐหลายจุดแล้ว แต่ คพส.พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดหน้าที่รัฐไม่สามารถแทนที่สิทธิประชาชนและสิทธิชุมชน เพราะบทเรียนที่ผ่านมา หลายครั้งรัฐอ้างหน้าที่ การทำตามกฎหมายไปละเมิดสิทธิประชาชนและชุมชน เช่น ผลักดันโครงการขนาดใหญ่เพื่อหน้าที่ทางเศรษฐกิจ การรุกรานละเมิดสิทธิชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์โดยอ้างหน้าที่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กล่าวโดยรวมแล้ว การกำหนดไว้เป็นหน้าที่รัฐ ทำให้รัฐเลือกที่จะทำหน้าที่อื่นแต่เลือกละเลยสิทธิของประชาชนได้ ประชาชนกลายเป็นผู้ไม่มีสิทธิ มีส่วนร่วม ทำได้แต่เพียงเรียกร้องให้รัฐทำหน้าที่

ปัญหาที่ผ่านมาที่สิทธิประชาชนและชุมชนไม่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญเท่าที่ควร ไม่ใช่เพราะการไม่บัญญัติหน้าที่รัฐ (รัฐธรรมนูญ 40 และ 50 ได้บัญญัติหน้าที่รัฐอยู่แล้ว) แต่เป็นเพราะโครงสร้างอำนาจรัฐรวมศูนย์อำนาจ และขาดกลไกเชิงสถาบันที่มีอิสระ และอำนาจในการปกป้อง คุ้มครอง ส่งเสริม สิทธิเสรีภาพของประชาชนและชุมชนอย่างแท้จริง

ยิ่งร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ออกแบบให้รวมศูนย์อำนาจยิ่งขึ้น เป็นที่คาดการณ์ได้ว่าการละเมิดสิทธิประชาชนและชุมชนจะรุนแรงยิ่งขึ้น ระบบนิเวศ ฐานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมจะถูกทำลายอย่างรวดเร็ว ยิ่งไปกว่านั้นจะเป็นการเพิ่มปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและชุมชนได้ ดังนั้น แม้จะมีการปรับปรุงเพิ่มเติมสิทธิประชาชนและชุมชนเข้าไว้ แต่หากไม่ปรับโครงสร้างร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ คพส.เชื่อว่า สิทธิประชาชนและชุมชนก็ยังไม่ได้รับการคุ้มครองอย่างแท้จริง

คพส.จึงมีข้อเสนอว่า กรธ.ควรต้องปรับหรือร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ โดยมีกรอบคิด โครงสร้าง และองค์ประกอบดังนี้

ข้อเสนอเชิงหลักการ

- 1) สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคของประชาชน
- 2) หลักป้องกันไว้ก่อน
- 3) หลักธรรมาภิบาล
- 4) หลักนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม
- 5) หลักเศรษฐกิจพอเพียง

- 6) หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 7) หลักการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดีและปลอดภัย เพื่อนำไปสู่สุขภาพที่ดี

ข้อเสนอการออกแบบโครงสร้างรัฐธรรมนูญ

- 1) ต้องกำหนดสิทธิ เสรีภาพของประชาชนและชุมชนให้ชัดเจน ไม่น้อยกว่าและกำหนดหน้าที่ของรัฐให้สอดคล้องกับสิทธิประชาชน
- 2) ต้องกำหนดให้มีกลไกเชิงสถาบันที่เป็นอิสระในการคุ้มครอง ส่งเสริม สิทธิประชาชนและชุมชน
- 3) ต้องมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ให้มีขีดความสามารถในการเสริมสร้างสิทธิประชาชนและชุมชน
- 4) ต้องมีการกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการกำหนดกฎหมาย นโยบาย โครงการ หรือการตัดสินใจใดต่อสาธารณะให้ชัดเจน
- 5) สถาบันการเมืองทุกประเภท ต้องยึดโยงกับประชาชน ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการกำหนด โดยทั้งหมดนี้ต้องดีกว่ารัฐธรรมนูญปี 2550

ข้อเสนอประเภทสิทธิที่ควรบรรจุ ร่างรัฐธรรมนูญจะต้องบรรจุหลักสิทธิประชาชนด้านต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาและปรับปรุงให้ดีขึ้น เช่น สิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิในการวางแผนพัฒนา สิทธิรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต สิทธิติดตามตรวจสอบ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ สิทธิการมีส่วนร่วม สิทธิที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีโดยไม่ก่ออันตรายต่อสุขภาพ สิทธิฟ้องร้อง การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และสิทธิชุมชนต่อฐานทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ให้อยู่ในหมวดสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยไม่ใช่อยู่ในบทบาทหน้าที่รัฐอย่างเดียว และรัฐพึงให้สิทธิมนุษยชนตามหลักสากลของอารยประเทศ

ข้อเสนอเชิงประเด็น คพส. จึงขอเสนอประเด็นที่ควรมีการแก้ไข ปรับปรุงในร่างรัฐธรรมนูญดังนี้

- ต้องกำหนดสิทธิ เสรีภาพของประชาชนและชุมชนดังข้อเสนอสิทธิที่กล่าวข้างต้นให้ชัดเจน และกำหนดหน้าที่ของรัฐให้สอดคล้องกับสิทธิประชาชน
- รับรองสิทธิประชาชนที่ร่วมกับรัฐและชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ตัดคำว่า "ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ" ที่ระบุในร่างรัฐธรรมนูญออก)
- หลักการพัฒนาที่ยั่งยืนของทั้งยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ควรนำไปพิจารณาต่อการพัฒนาในระดับโครงการและพื้นที่ให้สอดคล้องกันด้วย

- รับรองสิทธิประชาชนที่จะร่วมกับรัฐและชุมชนในการจัดการ และได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ดำรงชีพในสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยไม่ก่ออันตรายต่อสุขภาพ
- กำหนดให้มีการเข้าถึงข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนอย่างรอบด้าน และมีการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพโดยผู้ไม่มีส่วนได้เสีย ตลอดกระบวนการทั้งก่อน ระหว่าง และ ภายหลังดำเนินการ
- กำหนดให้มืองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และนำความเห็นไปพิจารณา โดยตราเป็นกฎหมาย
- กำหนดสิทธิประชาชน ชุมชนในการฟ้องร้องต่อรัฐเพื่อปกป้องสิทธิ และบังคับให้รัฐดำเนินการตามมาตรการทั้งหมด
- บัญญัติ "สิทธิบุคคล" ได้รับการรับรองคุ้มครอง "ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค"
- กำหนดให้ทรัพยากรเป็นสมบัติของชาติ และทรัพย์สินของประชาชนเป็นสิ่งที่มียุทธศาสตร์และคุณค่า และ "รัฐพึงรับรองต้นไม้ที่มีชีวิตของประชาชนให้มียุทธศาสตร์เป็นทรัพย์สิน"
- กำหนดเรื่องการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นหลายรูปแบบรวมถึงจังหวัดจัดการตนเอง
- กำหนดให้ที่มาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงอย่างเดียว เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีสิทธิกำหนดแผนนโยบายยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระบุให้จัดสรรงบประมาณไม่ต่ำกว่าร้อยละ 35 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพิ่มอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการดูแล จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
- กำหนดให้ประชาชนที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายมีสัดส่วนเป็นกรณีการพิจารณาร่างกฎหมาย และกำหนดให้ร่างกฎหมายที่เสนอจากประชาชนไม่ตกไปแม้จะยับยั้ง
- เพิ่มหมวดปฏิรูป ให้บรรจุเรื่องการปฏิรูปทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยนำข้อเสนอปฏิรูปมาหลายด้าน มาพิจารณา เช่น คณะกรรมการปฏิรูป (กปร.) สมัชชาปฏิรูป (สปร.) มติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.)
- การกำหนดบทบาทเฉพาะกาลเรื่องบรรดาประกาศ คำสั่ง และการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ให้มีผลเฉพาะก่อนวันประกาศรัฐธรรมนูญ ส่วนหลังประกาศรัฐธรรมนูญ ก็ให้มีกลไกที่ประชาชนมีส่วนร่วมมาพิจารณาว่าประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำนั้นขัดแย้ง ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของประชาชนหรือไม่ หากขัดแย้งก็ให้ยกเลิกไป

- ให้มีการจัดทำบัญชีรายชื่อกฎหมายที่จะต้องออกเพื่อให้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญมีแนวทางปฏิบัติ โดยให้กำหนดระยะเวลาการบัญญัติกฎหมายให้ชัดเจน
- ต้องมีการจัดทำเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญทั้งในภาพรวมและในหมวดสิทธิ เสรีภาพของปวงชนชาวไทย

คฟส.จะดำเนินการติดตามว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) จะต้องปรับแก้ร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับให้มีหลักการ การออกแบบโครงสร้าง ประเภทสิทธิ และประเด็นสิทธิไว้อย่างครบถ้วน รวมทั้งปรับแก้ในหมวดอื่นๆ ทั้งการเลือกตั้ง ที่มาของนายกรัฐมนตรี วุฒิสภา อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ และอื่นๆ ให้เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง หากไม่ดำเนินการปรับปรุง หรือปรับปรุงเพียงบางส่วน คฟส.จะลงมติไม่รับร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าว

“รัฐธรรมนูญจะก้าวไกล อย่างอนไฮสิทธิประชาชนและชุมชน”
เครือข่ายฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1. ดร.บัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์
สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
2. ดร.กฤษฎา บุญชัย
สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา
3. คุณตระกูล สว่างอารมณ์
เครือข่ายป่าชุมชน
4. คุณดิษฐ์พิเศษ สุวรรณโพธิ์
นายกสมาคมเครือข่ายกองทัพสีเขียวด้วยชีวิตพอเพียง
5. รศ.ดร.เรณู เวชรัชต์พิมล
เครือข่าย EIA-EHIA Watch คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

6. อาจารย์สัญญาชัย สุติพันธ์วิหาร
อาจารย์ประจำคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
7. คุณธรรมา บัวคำศรี
กรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้
8. ดร.อาภา หวังเกียรติ
อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยรังสิต
9. ดร. สมเน็ก จงมีวสิน
วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร
10. เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลจังหวัดชลบุรี
11. เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลจังหวัดระยอง
12. เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลจังหวัดจันทบุรี
13. เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลจังหวัดตราด
14. เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลจังหวัดฉะเชิงเทรา
15. เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลจังหวัดปราจีนบุรี
16. เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลจังหวัดสระแก้ว

17. เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลจังหวัดนครนายก

18. เครือข่ายสภาพลเมืองจังหวัดชลบุรี

19. เครือข่ายเพื่อนตะวันออก วาระเปลี่ยนตะวันออก

20. คุณพงศา ชูแนม

ประธานมูลนิธิธนาคารตันไม้

21. ผศ.พนอ อัครวุจามนท์

ข้าราชการบำนาญ อดีตอาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

22. นายสุขเกษม ประสิทธิ์หิมะ

เครือข่ายเทพารักษ์ถิ่น

23. กลุ่มรักสันตา

24. กลุ่มพิทักษ์ป่าสีย

25. สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสันตา

26. สมาคมผู้ประกอบการโรงแรมเกาะสันตา

27. มูลนิธิอินตามัน

28. ศูนย์สร้างเสริมจิตสำนึกนิเวศวิทยา

29. กลุ่มภูเก็ตจัดการตนเอง

30. คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 9 องค์กร จังหวัดพังงา (หอการค้าจังหวัดพังงา/สภา
อุตสาหกรรมจังหวัดพังงา/สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพังงา/ชมรมธนาคารจังหวัดพังงา/สภา
เกษตรกรจังหวัดพังงา/ชมรมผู้สื่อข่าวจังหวัดพังงา/ชมรมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพังงา/ชมรม
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพังงา/ภาคประชาสังคมจังหวัดพังงา)

31. สมาคมสมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านแห่งประเทศไทย

32. คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคใต้ (กปอพช)

33. โครงการปกป้องพื้นที่ผลิตอาหารชายฝั่งภาคใต้

34. กลุ่มรักตริงปกป้องตริง

35. กลุ่มรักษัชอันดามัน

36. กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมปกาสัยจังหวัดกระบี่

37. กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดกระบี่

38. เครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดกระบี่

39. องค์การความร่วมมือเพื่อการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอันดามัน
40. เครือข่ายชาวประมงพื้นบ้านอ่าวพังงา อันดามัน
41. เครือข่ายสิทธิผู้ป่วยแม่เมาะ
42. เครือข่ายติดตามผลกระทบจากโรงไฟฟ้าถ่านหิน ตำบลเขาหินซ้อน
43. เครือข่ายถ่านหิน ประเทศไทย Thailand Coal Network
44. เครือข่ายถ่านหินเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ Southeast Asia Coal Network
45. มูลนิธินโยบายสุขภาพ
46. เครือข่ายนักวิชาการ EIA EHIA Watch Thailand
47. สมาคมอนุรักษ์เลกระบี่
48. มูลนิธิพื้นที่ชุ่มน้ำไทย
49. กลุ่มรักษ์สิ่งแวดล้อมบ้านเกาะกลาง จ.กระบี่
50. เครือข่ายประชาชนพัฒนาเมืองเทพา สงขลา
51. เครือข่ายปกป้องพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง นครศรีธรรมราช

52. สภากาแฟทับเที่ยง จังหวัดตรัง
53. เครือข่ายประมงพื้นบ้าน จังหวัดตรัง
54. สมาคมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา
55. เครือข่ายชุมชนรักอ่าวปากบารา จังหวัดสตูล
56. เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนา จังหวัดสตูล
57. สมาคมเครือข่ายประมงพื้นบ้านอ่าวท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
58. สมาคมรักษ์ทะเลไทย
59. สมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน
60. สมาคมองค์การพิทักษ์รัฐธรรมนูญไทย
61. คุณเวรดี ประเสริฐเจริญสุข
มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
62. คุณปรีดา คงแป้น
มูลนิธิชุมชนไท
63. เครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล

64. คุณเอกชัย อิศระทะ

เครือข่ายพิทักษ์สิทธิชุมชนเขาควหา อ.รัตภูมิ จ.สงขลา

65. คุณไมตรี จงไกรจักร

เครือข่ายชุมชนเพื่อการปฏิรูปสังคมและการเมือง(คปสม.)

66. เครือข่ายผู้ประสบภัยสึนามิ

67. เครือข่ายวางแผนและผังเมืองเพื่อสังคม

68. ดร.เกริก มีมุ่งกิจ;

ประธานคณะกรรมการบริหารธนาคารต้นไม้ระดับชาติ

69. ดร.สุรชัย อนุตรโต

ประธานชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีน จังหวัดนครปฐม

70. ดร. วิสาข์ สุพรรณไพบูลย์

สถานวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อความยั่งยืนด้านสุขภาวะ สิ่งแวดล้อมและ
อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยรัตนนคร

71. พันโทแพทย์หญิงกมลพรรณ ชิวพันธ์ศรี

เครือข่ายประชาชนปกป้องประเทศ

72. มูลนิธิบูรณะนิเวศ

73. เครือข่ายทรัพยากรดินน้ำป่าภาคเหนือล่าง

74. สมาคมปกาเกอะญอเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

75. เครือข่ายรักษ์ชุมชนพร

76. มูลนิธิธันตามัน

77. สมาคมเครือข่ายกองทัพสีเขียวด้วยชีวิตพอเพียง

78. เครือข่ายปฏิรูปการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

79. นายดิเรก เหมนคร

เครือข่ายประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ปกป้องสิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อมเพื่อสันติภาพ

80. เครือข่ายประเมินผลกระทบด้านสุขภาพระดับชุมชน 4 ภาค

81. สมัชชาอยู่ข้าวอยู่น้ำภาคกลาง

82. ดร.สมพร ช่วยอารีย์

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

83. ดร.ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ

กลุ่มคณาจารย์ นิสิตนักศึกษาและประชาชนเพื่อสังคม และสิ่งแวดล้อม (คนบส.)

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

84. ดร.เดชรัตน์ สุขกำเนิด

คณะเศรษฐศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์

85. รศ.ดร.กัมปนาท ภัคดีกุล

คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

86. นพ.วิฑูร พูลเจริญ

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนานโยบาย

87. เครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตราด

88. คุณโชติรส ศรีระสันต์

เครือข่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสงขลา

89. ผศ.อังสนา บุญธรรม

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

90. นพ.ปัตพงษ์ เกษสมบูรณ์

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

91. รศ.ดร. นุศราพร เกษสมบูรณ์

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

92. ผศ.ดร.ยรรยงค์ อินทร์ม่วง

คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เครือข่ายฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (คฟส.)

93. รศ.ดร.อุไรวรรณ อินทร์ม่วง

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

94. ผศ.ดร.พงศ์เทพ สุธีรฤทธิ

สถาบันการจัดการระบบสุขภาพภาคใต้ (สจรส.) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

95. นพ.ประจักษ์วิช เล็บนาค

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

96. เครือข่ายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร

97. เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนลุ่มน้ำโขง 7 จังหวัดภาคอีสาน (คสข.)

98. เครือข่ายสภาองค์กรชุมชน จังหวัดหนองคาย

99. นายสุรจิต ชिरเวทย์

ประชาคมคนรักแม่กลอง

100. นางณิติกัญญา สุตพันธ์วิหาร

เครือข่าย EIA-EHIA

ผู้ประสงค์ลงชื่อในรายนามบุคคล

1. คุณอภิรดี สัจจพันธุ์

2. นางสาว ทิพาธร มาศจรรยา

3. นางนงนุช รัชนนท์เดชา

4. พรทิพย์ เนียมเกตุ

5. คุณกฤตย พวงสุวรรณ

6. นางสาว ศยามล ไกยูรวงศ์

เครือข่ายฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (คฟส.)